

Eindadvies

Theologische Universiteit van de Gereformeerde Kerken

24 oktober 2016

1. Inleiding

De Reviewcommissie (hierna commissie) heeft kennisgenomen van:

- de prestatieafspraken zoals vastgelegd in de beschikking van 3 november 2012,
- de rapportage van de Theologische Universiteit van de Gereformeerde Kerken van 19 juni 2016 over voornoemde prestatieafspraken van 3 november 2012 in het jaarverslag 2015, en
- de aanvullende informatie in notitie van 29 juni 2016 aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

De commissie heeft rekening gehouden met de nadere besluiten van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap omtrent de positie van de levensbeschouwelijke universiteiten. In 2012 heeft de minister besloten dat bij de levensbeschouwelijke universiteiten het criterium 'aansluiting bij nagestreefde ontwikkelingen op stelselniveau' buiten beschouwing blijft. Dat betekent dat de prioriteiten 'onderwijsdifferentiatie' en 'zwaartepuntvorming' niet beoordeeld zijn ten behoeve van de prestatieafspraken. In haar brief van 18 september 2013 heeft de minister van OCW uitgelegd dat ook bij de levensbeschouwelijke universiteiten een positief oordeel bij de midtermreview voorwaarde is voor continuering van de middelen uit het selectieve budget. Waar de instelling in haar prestatieafspraken ambities voor deze onderwerpen heeft opgenomen, is daarom bij de midtermreview de voortgang door de commissie wel beoordeeld. De Theologische Universiteit van de Gereformeerde Kerken heeft bij de midtermreview een positief oordeel gekregen.

De commissie heeft op 14 september 2016 een gesprek gevoerd met het College van Bestuur van de Theologische Universiteit van de Gereformeerde Kerken (zichzelf noemend Theologische Universiteit Kampen, hierna TUK). Naar aanleiding van vragen van de commissie heeft de TUK de rapportage toegelicht.

In dit advies geeft de commissie – op basis van de schriftelijke informatie en het gevoerde gesprek – haar oordeel over de resultaten van bovengenoemde afspraken.

In dit advies komen achtereenvolgens aan de orde:

- het oordeel van de commissie over de geboekte resultaten voor de in 2012 ten aanzien van onderwijs en onderzoek (profilering, zwaartepuntvorming en valorisatie) geformuleerde ambities;
- het oordeel van de commissie over de geboekte resultaten voor de in 2012 ten aanzien van onderwijskwaliteit en studiesucces geformuleerde ambities;
- het eindadvies van de commissie aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

De commissie merkt op dat zij het voorstel voor de prestatieafspraken van de TUK in 2012 heeft beoordeeld als 'toereikend'. In 2012 heeft de TUK ambities geformuleerd voor de verplichte indicatoren bij onderwijskwaliteit en studiesucces. Bijlage 1 bevat een overzicht van de realisatie in 2015.

2. Profilering, zwaartepuntvorming en valorisatie

2.1 Profilering onderwijs

Onderwijsdifferentiatie

De TUK heeft haar ambitie gerealiseerd om excellentieonderwijs aan te bieden. Het vernieuwde excellentieprogramma is in 2013 erkend door het Sirius Programma en van start gegaan. Voorts is een Engelstalige mastervariant ontwikkeld (binnen de bestaande master), die in 2015 gestart is.

De universiteit had als ambitie de internationalisering verder te ontwikkelen. In 2015 heeft ze het internationaliseringsbeleid concreet vormgegeven. De TUK wil toekomstige docenten en leiders toerusten. Er studeerden in 2015 zestien buitenlandse studenten in Kampen (11% van de ingeschreven studenten). De uitgaande mobiliteit blijft nog beperkt tot één à twee uitwisselingsstudenten per jaar. De universiteit heeft samenwerkingsafspraken met een dertigtal theologische opleidingen en instellingen in het buitenland, waaronder een *joint doctorate* met de Evangelische Theologische Faculteit Leuven. De commissie constateert dat de TUK goede voortgang heeft gemaakt met de internationalisering.

Onderwijsaanbod

De TUK nam zich voor om samen met de Theologische Universiteit Apeldoorn en de Nederlands Gereformeerde Predikantenopleiding te komen tot één Gereformeerde Theologische Universiteit (GTU). In dat proces is vooruitgang geboekt, maar afgerond is het nog niet. Na grondige verkennende besprekingen besloten de betrokken kerkgenootschappen in 2015 om actief te werken aan de oprichting van de GTU. Er zijn uitgebreide verkenningen gehouden en er is vervolgens gekozen voor een samenwerkingsmodel waarin deelnemers de handen ineenslaan met behoud van zelfstandigheid waar nodig. Er is een kwartiermaker aangesteld en er wordt gewerkt aan het ontwerp van de GTU, aan de bestuursvorm, aan de onderwijsvisie en het curriculum van een gezamenlijke bacheloropleiding, aan het onderzoek en valorisatie, en aan de locatie. De doelstellingen en aandachtspunten van de prestatieafspraken blijven hierbij in beeld.

2.2 Onderzoek en valorisatie

Zwaartepuntvorming

De universiteit had ingezet op de zwaartepuntvorming in het onderzoek en heeft daarmee goede voortuitgang geboekt. Het gezamenlijke onderzoeksprogramma met de Theologische Universiteit Apeldoorn bestaat uit drie interdisciplinaire onderzoeksthema's. Het onderzoeksprogramma is goed op gang gekomen. De onderzoeksgroepen hebben voortgang gemaakt met wetenschappelijke publicaties, zoals blijkt uit de facultatieve indicatoren die de universiteit in de prestatieafpraak heeft opgenomen. Het aantal *refereed* publicaties groeide van drie naar elf; het aantal boekhoofdstukken van elf naar zeventien; ook het aantal professionele publicaties groeide. Het aantal promoties bleef op peil (drie in 2015). Het doel om inkomsten uit de tweede geldstroom te genereren is niet gerealiseerd.

Valorisatie

De TUK had de ambitie om de al lang bestaande traditie van kennisvalorisatie verder te ontwikkelen en heeft daarmee vorderingen gemaakt. De opzet en werkwijze van de Permanente Educatie voor Predikanten (PEP) en AKZ+ zijn sterk verbeterd. AKZ+ is een gezamenlijk project met de Theologische Universiteit Apeldoorn en de Hogeschool Viaa en biedt, ook via internet, publieksgerichte colleges en kennis aan. Het aantal deelnemers groeide. AKZ+ organiseerde cursussen, seminars, studiedagen, conferenties en symposia die door ruim zevenhonderd mensen zijn bezocht. Het aantal mensen dat wordt bereikt is sterk gegroeid. De universiteit heeft gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van de beroepsgroep en met de kerken om de samenwerking te intensiveren.

Met het oog op het professionaliseren en efficiënter organiseren van de valorisatie is het Praktijkcentrum voor toegepast onderzoek ten behoeve van de kerken, een samenwerkingsverband met de Hogeschool Viaa in Zwolle, in nieuwe vorm van start gegaan. Het centrum heeft tot doel relevante kennis en dienstverlening te bieden bij vraagstukken waarvoor de kerken zich gesteld zien.

2.3 Voortgang ten aanzien profilering, zwaartepuntvorming en valorisatie

De commissie constateert dat de TUK veel voortgang heeft gemaakt met de voornemens ten aanzien van profilering, zwaartepuntvorming en valorisatie. Deze voortgang is transparant door de concrete doelen in de prestatieafspraken van de universiteit, vaak in de vorm van aanvullende, gekwantificeerde indicatoren. De universiteit heeft de ambitie gerealiseerd om erkend excellentieonderwijs aan te bieden. De studenten waarderen het onderwijs van de TUK bovengemiddeld. De internationalisering is verder gebracht. De universiteit richt zich op de zwaartepuntvorming in het onderzoek en heeft daarmee goede voortuitgang geboekt; het gezamenlijke onderzoeksprogramma met de Theologische Universiteit Apeldoorn is goed op gang gekomen. Er zijn vorderingen in de nagestreefde intensivering van de samenwerking met de Theologische Universiteit Apeldoorn in de vorm van de Gereformeerde Theologische Universiteit, maar dat proces is nog niet afgerond. Het aantal wetenschappelijke en professionele publicaties groeide. Voortgang is gemaakt met de verdere ontwikkeling van de kennisvalorisatie.

3. Onderwijskwaliteit en studiesucces

3.1 Kwaliteit en excellentie

Als indicator voor onderwijskwaliteit gebruikt de TUK het aandeel studenten in door het Sirius Programma erkende excellentietrajecten. De TUK stelde zich ten doel het percentage studenten dat deelneemt aan het excellentietraject te verhogen naar 5%. De universiteit rapporteert dat er, nadat in 2013 het vernieuwde excellentieprogramma was goedgekeurd door Sirius, elk jaar studenten die hiervoor in aanmerking komen zijn ingestroomd in dit programma. In 2015 is het aantal deelnemers gegroeid tot 6%. De commissie stelt vast dat het doel ruimschoots is behaald.

Als aanvullende indicator relevant voor de onderwijskwaliteit streeft de TUK naar een hoge waardering van het onderwijs door de studenten. In de Nationale Studenten Enquête (NSE) geven de studenten een hoge score op het algemeen oordeel (4,33); dat is hoger dan het landelijk gemiddelde.

Conclusie

Aangezien de TUK haar ambitie met betrekking tot de deelname aan excellentietrajecten heeft gerealiseerd, beoordeelt de commissie het aspect kwaliteit en excellentie als positief.

3.2 Studiesucces

De TUK rapporteert ten aanzien van onderwijskwaliteit en studiesucces resultaten die voor zowel uitval als rendement de in 2012 geformuleerde ambities overtreffen.

De TUK had als doel de uitval van studenten in het eerste jaar te beperken tot ten hoogste 6%. De universiteit rapporteert dat in 2015 4% van de studenten is uitgevallen. De commissie constateert dat het afgesproken doel ruimschoots is behaald.

De universiteit biedt één bacheloropleiding aan. Omdat switch naar een andere opleiding binnen de instelling niet mogelijk is, is de indicator switch niet relevant.

De TUK had als doelstelling geformuleerd om het bachelorrendement van herinschrijvers bij dezelfde instelling na de nominale studietijd plus één jaar te verhogen naar 80%. De universiteit rapporteert dat het bachelorrendement van 58% bij de nulmeting is verhoogd naar 80% in 2015. De commissie stelt vast dat het bachelorrendement substantieel is verbeterd en het afgesproken doel is behaald.

De universiteit rapporteert de volgende maatregelen die zij heeft genomen met het oog op de verbetering van het studiesucces. De universiteit heeft de uitval tot een minimum beperkt en het bachelorrendement verbeterd door goede begeleiding van studenten en door verdere verbetering van het curriculum aan de hand van de evaluaties. Het gewicht van het curriculum is een permanent punt van aandacht van de TUK. Studenten waarderen de studie hoog, maar ervaren haar wel als zwaar. Waar nodig wordt het curriculum aangepast.

De commissie merkt hierbij op dat in vergelijking met de andere kleine universiteiten de resultaten voor studiesucces in 2015 van de TUK zeer goed zijn. De uitval is het laagst en het rendement is het hoogst binnen deze groep. Daarbij wil de commissie de kanttekening plaatsen dat door de kleinschaligheid van deze universiteiten de resultaten van jaar tot jaar sterk kunnen fluctueren.

Conclusie

De commissie concludeert dat de ambities ten aanzien van de uitval en het bachelorrendement zijn gerealiseerd. De switch is niet relevant. De commissie beoordeelt de resultaten ten aanzien van het aspect studiesucces als positief.

3.3 Maatregelen met betrekking tot onderwijsintensiteit, docentkwaliteit en indirecte kosten

Over maatregelen met betrekking tot onderwijsintensiteit, docentkwaliteit en indirecte kosten rapporteert de TUK de volgende resultaten.

De TUK stelde zich ten doel het aandeel docenten met een basiskwalificatie onderwijs (BKO) te verhogen tot 100%. De instelling rapporteert in 2015 dat het aantal docenten met een BKO in korte tijd is toegenomen van 0% bij de nulmeting naar 81%. De doelstelling van 100% is echter nog niet behaald.

De TUK had het voornemen te voldoen aan de norm voor alle voltijd bacheloropleidingen van ten minste twaalf contacturen per week in het eerste studiejaar. De universiteit rapporteert in 2015 dat de afgesproken onderwijsintensiteit in contacturen sinds 2013 is gerealiseerd. De commissie stelt vast dat het doel is gehaald.

De TUK had tot doel de indirecte kosten te verlagen tot ten hoogste 28%. De universiteit rapporteert dat het aandeel indirecte kosten is teruggebracht van 29,9% bij de nulmeting naar 29% in 2015. De commissie stelt vast dat het doel vrijwel is behaald.

De commissie constateert dat de TUK de volgende factoren noemt die het resultaat beïnvloed hebben. De universiteit legt uit dat het verlagen van de indirecte kosten lastig te realiseren is vanwege het feit dat een zeer kleine instelling niet het voordeel heeft van schaalgrootte, terwijl ze wel moet voldoen aan dezelfde eisen als een grote universiteit. Zo heeft de TUK in de afgelopen periode geïnvesteerd in de ontwikkeling van het excellentieonderwijs, de internationalisering en valorisatie. Wat betreft de docentkwaliteit meldt de universiteit dat de 100% BKO op korte termijn zal worden gerealiseerd. Dit betreft twee recent aangestelde docenten. Eén van hen heeft begin 2016 zijn BKO gehaald, de ander is nog bezig met de cursus.

De commissie heeft de volgende overwegingen ten aanzien van de bovenstaande factoren. Over de BKO merkt de commissie op dat zij veel waardering heeft voor de inspanningen van de TUK, die ertoe hebben geleid dat in korte tijd het percentage BKO van 0 naar 81% is gestegen. De doelstelling van 100% BKO is in haar ogen erg ambitieus en de commissie heeft er begrip voor dat juist aangestelde docenten deze professionaliseringscursus nog moeten voltooien.

Over de indirecte kosten overweegt de commissie het volgende. De commissie realiseert zich dat de TUK een zeer kleine instelling is (met circa honderdveertig ingeschreven studenten) en dat het door de universiteit aangevoerde argument van de schaalgrootte relevant is. Anderzijds merkt de commissie op dat twee van de kleine universiteiten een substantieel lager aandeel indirecte kosten hebben. De commissie betreft deze overwegingen bij haar beoordeling.

Conclusie

De commissie concludeert dat de ambitie ten aanzien van de onderwijsintensiteit is gehaald, ten aanzien van de indirecte kosten vrijwel is gehaald en ten aanzien van de docentkwaliteit niet is gehaald. Niettemin beoordeelt de commissie, alles overwegende en gelet op de toelichting door de instelling, de resultaten ten aanzien van het aspect maatregelen als positief.

3.4 Aanvullende overwegingen

In aanvulling op bovengenoemde overwegingen wil de commissie met name haar waardering uitspreken over het feit dat de TUK het bachelorrendement substantieel heeft verbeterd, terwijl de uitval verder is teruggedrongen tot ruim onder het afgesproken niveau. In vergelijking met de andere kleine universiteiten zijn dit zeer goede resultaten. Ook valt de hoge waardering door studenten (NSE) op.

4. Advies aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

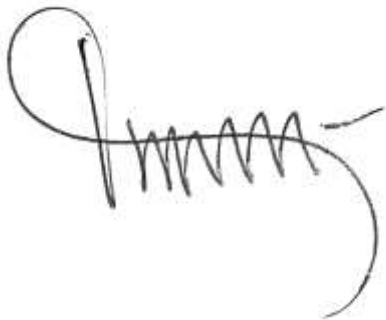
In verband met het vaststellen van de gevolgen, bedoeld in artikel 13, eerste lid, van het Besluit experiment prestatiebekostiging (Staatsblad 2012, 534) komt de commissie op

grond van de beoordeling van de rapportage van de Theologische Universiteit Kampen tot het volgende advies aan de minister van OCW.

De commissie beoordeelt de resultaten ten aanzien van:

1. het aspect kwaliteit en excellentie als positief,
2. het aspect studiesucces als positief, en
3. het aspect maatregelen als positief.

Namens de Reviewcommissie Hoger Onderwijs en Onderzoek,

A handwritten signature in black ink, consisting of a large initial 'F' followed by a series of loops and a final flourish.

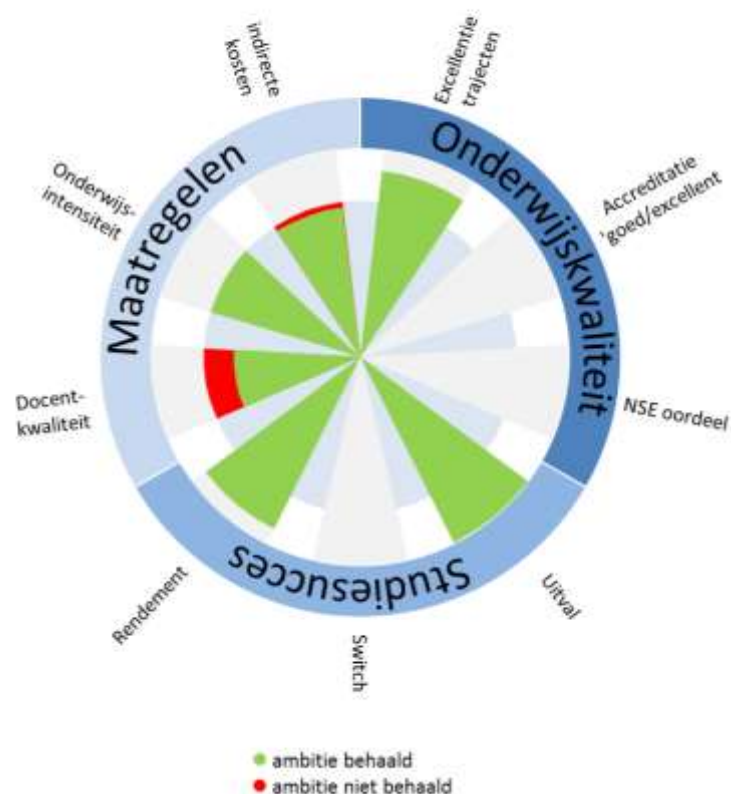
prof. dr. F.A. van Vught, voorzitter

Bijlage 1

Scores verplichte indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces

	nulmeting	ambitie	realisatie 2015
Uitval	0	6,0	4
Switch	n.v.t	n.v.t.	n.v.t.
Bachelorrendement	58,0	65,0	80
Deelname aan excellentietrajecten	0	5,0	6
Docentkwaliteit	0	100	81
Onderwijsintensiteit	100	0	0
Indirecte kosten; generieke overhead (formatie)	29,9	28,0	29

Ratio realisatie 2015 en ambitie

In bovenstaande figuur wordt de realisatie op de zeven verplichte indicatoren weergegeven in relatie tot de ambitie op die indicatoren. Als de realisatie de ambitie overstijgt is het segment groter dan de binnenste cirkel. Blijft de realisatie achter bij de ambitie dan kleurt het niet behaalde deel van de ambitie rood. Hoe groter het rode gedeelte hoe verder de realisatie relatief van de ambitie verwijderd is gebleven.